

RAASEPORIN KULTTUURIOPISTO

Taiteen perusopetus

Musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelma 1.8.2018-

1. Raaseporin Kulttuuriopiston taiteen perusopetuksen (TPO) musiikin laajan oppimäärän toiminta-ajatus
2. Raaseporin Kulttuuriopiston musiikin TPO:n keskeiset arvot ja tavoitteet
3. Oppimiskäsitys
4. Oppimisympäristöt ja työtavat
5. Raaseporin Kulttuuriopiston TPO-musiikin toimintakulttuuri
6. Opintojen laajuuden ja rakenteen kuvaus
 - 6.1 Varhaisiän musiikkikasvatus
 - 6.2 Musiikin perusopinnot
 - 6.3 Musiikin syventävät opinnot
 - 6.4 Aikuisten opetus
7. Oppimäärän yksilöllistäminen
8. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa
9. Oppilaaksiottamisen periaatteet
10. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
11. Toiminnan jatkuva kehittäminen
12. Raaseporin Kulttuuriopiston tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma
13. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lopussa esimerkki-taitotaulu:

Musiikin hahmotusaineet eli muusikon perusvalmiudet (mupe): osiot teoria ja säveltapailu opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt (taitotaulut) sekä arvioinnin kriteerit

1.Raaseporin Kulttuuriopiston taiteen perusopetuksen (TPO) musiikin laajan oppimäärän toiminta-ajatus

Raaseporin Kulttuuriopistossa toimii kaksikielinen musiikkioppilaitos, jonka toiminta-alue on Raasepori, Hanko ja Inkoo.

Oppilaat ovat pääsääntöisesti lapsia ja nuoria. Myös aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opiskelu on pitkäjänteistä ja järjestetään Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen (TPO) musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta musiikin keinoin.

Tavoitteellinen, tasolta toiselle etenevä opiskelu luo vankan pohjan elämänikäiselle musiikin harrastamiselle ja antaa valmiuksia musiikin ammattiopintoihin.

Oppilas ja musiikki ovat keskeisellä sijalla kaikessa toiminnassa. Oppilaan voimavarat ja kiinnostus tulee hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Oppilas saa hyvän ja monipuolisen musiikin peruskoulutuksen.

Opetus vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Musiikkiopisto toimii resurssiensa puitteissa yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2018. Opetussuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Ennen tämän opetussuunnitelman voimaantuloa opinnot aloittaneen on mahdollista opiskella aiempaa opetussuunnitelmaa noudattaen enintään 31.7.2021 saakka.

2.Raaseporin Kulttuuriopiston musiikin TPO:n keskeiset arvot ja tavoitteet

Musiikkioppilaitoksemme opetuksen arvoperusta rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle.

Luomme pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle. Olemme kannustava, lapsen ja nuoren kasvua tukeva musiikkioppilaitos. Opetuksessa korostuu soittimen yksilöopetus vuosisataisen perinteen mukaisesti ottaen kuitenkin huomioon nykyajan tarpeet ja mahdollisuudet. Yksilöopetuksen rinnalla kulkevat musiikin hahmotusaineet ja yhteismusisointi.

Keskeisiä arvoja ja tavoitteitamme ovat mm.:

- Oppilaan oppiminen ja ihmisenä kasvaminen
- Laadukas musiikin opettaminen - oppilaan ja opettajan sekä oppilaiden välinen vuorovaikutus
- Ilo omasta osaamisesta ja yhdessä tekemisestä nauttiminen
- Oppilaitoksen merkitys ja näkyvyys ympäröivälle yhteisölle
- Toimiva työyhteisö ja johtamiskulttuuri

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän yleiset tavoitteet

Pää tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle musiikin harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Musiikin laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä musiikista nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään musiikkia myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on

-vahvistaa oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla oppilaan vahvuudet, potentiaali ja kiinnostuksen kohteet.

-rohkaista oppilaita asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta

-ohjata oppilasta ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan musiikkiopistojen edetessä

-tarjota mahdollisuus kehittää oppilaalle merkityksellisiä musiikillisia ilmaisutapoja

-kannustaa oppilaita tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta musiikin keinoin

Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan musiikkialaa historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä rakentamaan toiminnassaan yhteyksiä taiteiden ja tieteiden välille.

3.Oppimiskäsitys

Oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita sekä toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Oppilaan kokemat myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät ja innostavat kehittämään osaamista ja edistävät hyvinvointia.

Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa sekä eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Oppiminen on kokonaisvaltaista, yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista.

Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat olennainen osa taitojen kehittymisessä.

Jatkuvan palautteen tarkoitus on lisätä oppilaan itsetuntemusta, itseluottamusta ja motivaatiota.

Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

4.Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa musiikin opiskelu ja oppiminen tapahtuvat.

Musiikkiopiston toimipisteiden oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti mahdollisimman turvallisia sekä toimintaan sopivia. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö mahdollistavat musiikin opiskelun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Yhteiset käytännöt ja avoin ilmapiiri rohkaisevat ja innoittavat oppilaiden ja työyhteisön kehittymistä.

Erilaiset yhteistyöhankkeet myös muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen.

Työtavoilla tarkoitetaan toimintatapoja, jotka tukevat musiikin oppimista yksilönä ja yhteisön jäsenenä.

Erilaiset työtavat valitaan siten, että ne tukevat musiikin opiskelua tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työtavoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus ja oppilaan ohjaaminen oman työskentelynsä suunnitteluun ja arviointiin. Oppilaita kannustetaan myös toimimaan vuorovaikutuksessa eri taiteenlajien kanssa.

5.Raaseporin Kulttuuriopiston TPO-musiikin toimintakulttuuri

Oppilaitoksemme toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Avoin ja rakentava vuorovaikutus sekä opiston sisäinen että huoltajien ja muiden tahojen kanssa toimiva yhteistyö tukee toimintakulttuurin kehittämistä. Toimintakulttuurin kehittäminen on jatkuva prosessi. Oppilaitoksemme toimintakulttuurin päämäärä on tukea musiikin oppimista ja opettamista.

Toimintakulttuurimme erityispiirteitä ovat:

- kaksikielisyys, suomi ja ruotsi
- toiminta eri kunnissa, isäntäkunta Raasepori
- yhteistyömahdollisuudet mm. Kulttuuriopiston kansalaisopiston Vapaan sivistystyön kanssa

6. Opintojen laajuuden ja rakenteen kuvaus

Laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, tunnin kesto on 45 minuuttia, lukuvuodessa on 35 toimintaviikkoa.

Laskennallinen laajuus jakautuu seuraavasti:

-perusopinnot 800 h; opintojen kesto noin 9 vuotta

-syventävät opinnot 500 h; opintojen kesto noin 4 vuotta

Perusopinnoissa opitaan musiikin keskeisiä taitoja ja tietoja tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti.

Syventävien opintojen tarkoituksena on opitun laajentaminen tai painottaminen. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö.

Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Opetuksessa pyritään joustavuuteen niin, että oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Varhaisiän musiikkikasvatus

-musiikkileikkikouluryhmät 0-6 vuotiaille

-mahdolliset erillaiset soitinvalmennusryhmät noin 7-9 vuotiaille

Perusopintoja edeltävän varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöstä ja laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä resurssien mukaan.

6.1 Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksessa on aina ensisijaisesti kyse lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukemisesta.

Taiteelliset tavoitteet ovat toissijaisia. Varhaisiän musiikkikasvatuksella on myös puhtaasti esteettinen tavoite. Tähdätään lapsen luovuuden, itsetunnon ja itseluottamuksen kehittämiseen siten, että lapsen sosiaaliset, emotionaaliset ja kognitiiviset sekä musiikilliset valmiudet kehittyvät musiikkileikin myötä.

Lasta kannustetaan ilmaisemaan itseään laulun ja soiton keinoin. Lapselle tarjotaan mahdollisuus löytää omat musiikilliset vahvuudet ja ilmaisukeinot. Lasta ohjataan myös muiden taidemuotojen ilmaisukeinojen sekä niiden välisten vuorovaikutuksen tuntemiseen.

Lasta tuetaan, jotta hänestä kehittyy aktiivinen musiikin kuuntelija ja konserttikävijä. Lapsi oppii perusteita musiikin historiasta ja musiikin teoriasta sekä innostuu käyttämään improvisointia ja sävellystä musiikillisena ilmaisukeinona yhdistettynä esim. tanssiin, liikuntaan ja kuvataiteisiin.

Monipuolisen opetuksen avulla lapsen sekä tämän vanhempien kiinnostus ja positiivinen suhtautuminen musiikkiin ja musiikkiopintoihin kohtaan heräävät ja pysyvät yllä.

Musiikkileikkikouluryhmiin otetaan lapsia ikäryhmittäin ilmoittautumisjärjestyksessä ilman erillistä valintatilaisuutta.

Musiikkivalmennukset antavat musiikillisia valmiuksia tuleviin musiikinopintoihin eivätkä edellytä aiempaa musiikkileikkikoulutusta.

Sisällöt ja laajuus

Varhaisiän musiikkikasvatus on tavoitteellista ryhmäopetusta. Oppitunti 30-60 min viikossa, lukuvuodessa on korkeintaan 35 toimintaviikkoa.

Musiikkileikkikoulu 0-6- vuotiaille

-perheryhmät 0-2 -vuotiaille oman aikuisen kanssa. Ryhmän koko 5-10 lasta, oppitunnin kesto on vähintään 30min
- musiikkileikkiryhmät 3-6 -vuotiaille. Ryhmän koko on 5-10 lasta, oppitunnin kesto on vähintään 45 minuuttia viikossa. Musiikkileikkikoulun valmennusryhmät/soitinryhmät on tarkoitettu 5-6 -vuotiaille (mm. 5-kielinen kantele ja nokkahuilu).

Soitinvalmennus

Musiikkivalmennukset antavat musiikillisia valmiuksia tuleviin musiikinopintoihin eivätkä edellytä aiempaa musiikkileikkikoulutusta. Musiikkivalmennuksessa opitaan perusasioita musiikista.

Soitinvalmennusta voidaan järjestää eri tavoilla:

Usean soittimen karuselliopetus pienryhmässä 7-8-vuotiaille lapsille lukuvuoden ajan. Oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä ilman erillistä valintatilaisuutta. Soitinkarusellivuoden aikana lapsi tutustuu eri soittimiin perioodeittain.

Yhteen soittimeen keskittyvä soitinvalmennusryhmä niille valintatilaisuuteen osallistuneille lapsille joille ei ole voitu osoittaa opiskelupaikkaa perusopinnoissa. Heille pyritään järjestämään soitinvalmennusta 2-4 lapsen soitinvalmennusryhmässä korkeintaan lukuvuoden ajan.

6.2 Musiikin perusopinnot

Musiikin perusopintojen tavoitealueet ja tavoitteet, laskennalliset laajuudet ja opintokokonaisuuksien sisällöt

Perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohdina ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan musiikin perusopinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua.

Perusopintojen tavoitealueet ja tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

- löytää musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinot
- kehittää musiikillista ilmaisua ja erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteidenväliseen vuorovaikutukseen

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- oppia instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja, itsenäistä hallintaa ja omaehtoista ilmaisua
- oppia säännölliseen harjoitteluun ja itsearviointiin ja musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan musiikin merkitsemistapoja
- soveltaa musiikin hahmotustaitoja
- tilaisuuksia tutustua musiikkitekologiaan
- ergonomia, soittotavat, harjoittelumenetelmät
- ääniympäristön havainnoiminen ja kuulon suojelu

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- oppii kuuntelemaan omaa musisointia ja mukauttamaan sitä yhdessä musisoimiseen
- kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa
- tunnistaa musiikin ominaispiirteitä ja hahmottaa musiikin rakenteita
- kasvaa aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttaa musiikin historian tuntemusta

Säveltäminen ja improvisointi

- tuottaa omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- harjoittelee improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja

Perusopintojen laskennallinen laajuus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia. Lukuvuodessa on korkeintaan 35 toimintaviikkoa.

Musiikin perusopintojen kesto on noin yhdeksän vuotta, opintokokonaisuus on suoritettu, kun tavoitteet on saavutettu.

Rakennekuvio musiikin perusopinnot

Perusopintojen opintokokonaisuudet jokaisella opiskelijalla:

Instrumenttitaidot -opinnot noin yhdeksän vuoden ajan,

Yhteismusisointitaidot koko opintojen ajan heti kun on riittävästi taitoja,

Muusikon perusvalmiudet eli musiikin hahmotusaineet 10-vuotiaasta alkaen noin kuuden vuoden ajan.

Valinnaiset opinnot, kesto ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain.

Instrumentti-taidot	Yhteismusi- sointitaidot	Muusikon perusvalmiudet	Valinnaiset opinnot
3 n. 3 vuotta	3 Mm. Raseborg Sinfonietta, Puhallinorkesteri, Ungdomskören, pienryhmät	4 n. 1 vuosi	Sävellyksen ja sovituksen lisäkurssi
2 n. 3 vuotta	2 Mm. paikalliset jousiorkesterit, Mini- puhaltajat, Secondo-kuoro, pienryhmät	3 n. 1 vuosi	Improvisoinnin lisäkurssi
1 n. 3 vuotta	1 Yhteissoiton alkeet, Primo- kuoro	2a 2b n. 2 vuotta	Vapaa säestys
		1a 1b n. 2 vuotta	Rytmiikka
			Musiikkiteknologia
			Muita tarjolla olevia lisäkursseja

Perusopintojen sisällöt

Perusopintojen opintokokonaisuus: Instrumenttitaidot

Instrumenttitaidot jakaantuvat kolmeen opintokokonaisuuteen, joista kunkin kesto on n. 3 vuotta oppilaan edistymisestä riippuen, yhteensä noin yhdeksän vuotta. Opintokokonaisuudesta toiseen siirrytään, kun opintokokonaisuuden tavoitteet on saavutettu. Instrumenttitaitojen opintokokonaisuudet voidaan jakaa myös toisin, mikäli aineen kollegio niin päättää. Instrumenttitaitojen opintojen laajuus on kuitenkin sama riippumatta opintokokonaisuuksien lukumäärästä.

Työtavoissa painottuu henkilökohtainen ohjaus, mutta osa opetuksesta on opettajan harkinnan mukaan mahdollista järjestää myös ryhmässä sen palvellessa parhaiten oppimisen tavoitteita. Ensimmäisen vuoden oppilaalla on 30-45 minuutin pituinen oppitunti. Myöhemmin oppilas saa opetusta 45-60 minuuttia viikossa. Tarvittaessa oppitunnin aika voidaan jakaa kahdelle opetuspäivälle. Opetus perustuu säännöllisille oppitunneille ja säännölliselle kotiharjoittelulle. Esiintymiset oppilaskonserteissa ovat tärkeä osa opintoja jokaisena lukuvuonna.

Oppilaalle voidaan myöntää solistinen sivuaine, pääsääntöisesti kuitenkin vasta sen jälkeen kun pääaineessa on suoritettu taitotaso 2. Sivuaineoikeus myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan. Sivuaineen oppitunti on 30 minuutin mittainen.

Perusopintojen opintokokonaisuus: Yhteismusisointitaidot

Yhteismusisointitaidot jakaantuvat kolmeen opintokokonaisuuteen, joiden kestot voivat vaihdella oppilaan instrumentista riippuen.

Oppilas tutustuu yhteismusisointiin ja oppii valmiuksia joita tarvitaan ryhmässä soitettaessa.

Oppilaan musiikillinen ilmaisukyky kehittyy ja oppilas saa esiintymistottumusta.

Oppilaan yhteisölliset ja vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Yhteismusisointi sisältyy opintoihin niin varhain kun mahdollista ja jatkuu koko opiskeluajan.

Oppilas saa musisoida yhdessä omalla tasollaan ikä ja valmiudet huomioon ottaen.

Työtapoja vaihdellaan: työpajat, periodit, projektit jne.

Oppilaalle annetaan mahdollisuus osallistua erilaisiin soitin- ja laulukokoonpanoihin, joissa on vaihtelevaa ja sopivan haastavaa ohjelmistoa.

Orkesterisoitinta soittavat oppilaat osallistuvat ensi sijassa orkestereihin tai muihin soitinkokoonpanoihin. Eri ryhmiin ja produktioihin osallistuminen dokumentoidaan lukukausittain.

Perusopintojen opintokokonaisuus: Musiikin hahmotustaidot eli muusikon perusvalmiudet (MuPe)

Muusikon perusvalmiuksien (MuPe) opinnot aloitetaan yleensä sen vuoden syksynä jolloin oppilas täyttää 10 vuotta.

Oppilas aloittaa yleensä soitinopinnot jo ennen kuin täyttää 10. Tällöin instrumenttiopettaja mahdollisuuksien mukaan vastaa siitä että oppilaan soittokappaleissa esiintyvät musiikin hahmottamiseen liittyvät asiat käsitellään.

Opetus tapahtuu ensisijaisesti ryhmissä oppilaan äidinkieli (suomi tai ruotsi) huomioiden. Ryhmissä pyritään kuitenkin tarjoamaan oppilaalle myös henkilökohtaista ohjausta. Optimaalinen ryhmäkoko on 5-10 oppilasta. Musiikin historiaa ja musiikkitietoa opiskeltaessa ryhmäkoko on enintään 15 oppilasta. Kielellisistä syistä johtuen ryhmäkoko voi olla pienempi.

Muusikon perusvalmiuksien opintoihin varataan yleensä 5-6 lukuvuotta. Oppitunnin pituus on 45-90 minuuttia.

Opiskelu on pitkäjänteistä, yleensä ilman välivuotia etenevää. Oppilas käy viikoittain MuPe -ryhmätunnillaan opiskelemaan ja harjoittelemassa musiikkiin liittyviä asioita ja ilmiöitä. Oppituntien välissä suoritettavat erilaiset harjoitukset ovat tärkeä osa oppimisprosessia. Opintojen jatkuvuudesta johtuen opettaja, yhdessä

oppilaittensa kanssa, voi parhaalla mahdollisella tavalla vapauttaa pedagogisia voimavaroja ja jakaa opittavan aineksen mielekkäisiin kokonaisuuksiin, tästä esimerkkinä

- jaksotettu opetus
- eriytetty opetus
- projektit
- työpajat
- improvisaatio
- säveltäminen ja sovittaminen
- kosketinsoittimen ja vapaan säestyksen alkeet
- rytmiiikka
- kuorotoiminta

Vapaasti valittavia opintoja ennen varsinaista MuPe -opetusta voivat olla mm.:

- rytmiiikka, suositellaan 8-9 -vuotiaille
- kuorolaulu (kuoron alkeet), suositellaan 7-9 -vuotiaille.

Edellä mainittuja opintoja ei välttämättä voi opiskella joka opetuspisteessä.

Muusikon perusvalmiudet (MuPe) jaetaan neljään tasoon:

MuPe 1, johon sisältyy alkava a -ryhmä ja jatkava b -ryhmä, kesto yhteensä kaksi lukuvuotta. Oppitunnin pituus on molempina vuosina 45 minuuttia.

MuPe 2, johon sisältyy alkava a-ryhmä ja jatkava b-ryhmä, kesto yhteensä kaksi lukuvuotta. Oppitunnin pituus on molempina vuosina 45 minuuttia.

MuPe 3, kesto yksi lukuvuosi, oppitunti 60 minuuttia.

MuPe 4, kesto yksi lukuvuosi, oppitunti 90 minuuttia.

Mikäli oppilas etenee opinnoissaan rivakasti tai hän osoittaa muutoin riittävää osaamista tavoitteisiin nähden, opettaja sijoittaa hänet sopivimpaan tasoryhmään.

Valinnaiset opinnot

Oppilas valitsee opettajiensa avustuksella kulloinkin tarjolla olevaista valinnaisista opintokokonaisuuksista sellaisia, jotka tukevat hänen musiikillista kehitystään. Valinnaisten opintokokonaisuuksien kesto voi vaihdella viikonloppukurssista aina monivuotisiin kokonaisuuksiin saakka. Tarjolla olevat valinnaiset opintokokonaisuudet vaihtelevat vuosittain.

6.3 Musiikin syventävät opinnot

Musiikin syventävien opintojen tavoitealueet ja tavoitteet, laskennalliset laajuudet ja opintokokonaisuuksien sisällöt

Syventävissä opinnoissa harjoitellaan edelleen perusopinnoissa hankittuja taitoja. Oppilas valitsee tarjolla olevista opinnoista omia mielenkiinnon mukaisia syventymisalueita. Oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamisen näyttöön.

Syventävien opintojen opintokokonaisuudet koostuvat jokaiselle opiskelijalle kuuluvista instrumenttiopinnoista, yhteismusisoinnista, muusikon perusvalmiuksista sekä vuosittaisen kurssitarjonnan mukaisista valinnaisista opinnoista. Valinnaiset opintokokonaisuudet valitaan lopputyön tekemistä silmällä pitäen yhdessä opettajan kanssa. Syventävien opintojen alussa oppilas asettaa lopputyön sisällöt ja tavoitteet yhdessä opettajiansa kanssa. Oppilas osoittaa taitotonsa sovitulla tavalla. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita eri tavoitealueilta.

Syventävien opintojen tavoitealueet ja tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

- syventää musiikillista ilmaisua
- kehittää edelleen musiikin tulkintaa ja esittämistä
- käyttää musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- soveltaa omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- osaa asettaa tavoitteita opiskelulle ja suuntaa omaa oppimistaan
- osaa arvioida edistymistään ja nauttii osaamisestaan
- osaa harjoitella taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- osaa huolehtia fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- osaa kuunnella ja kehittää musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- oppii tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- oppii hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- oppii hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan

Säveltäminen ja improvisointi

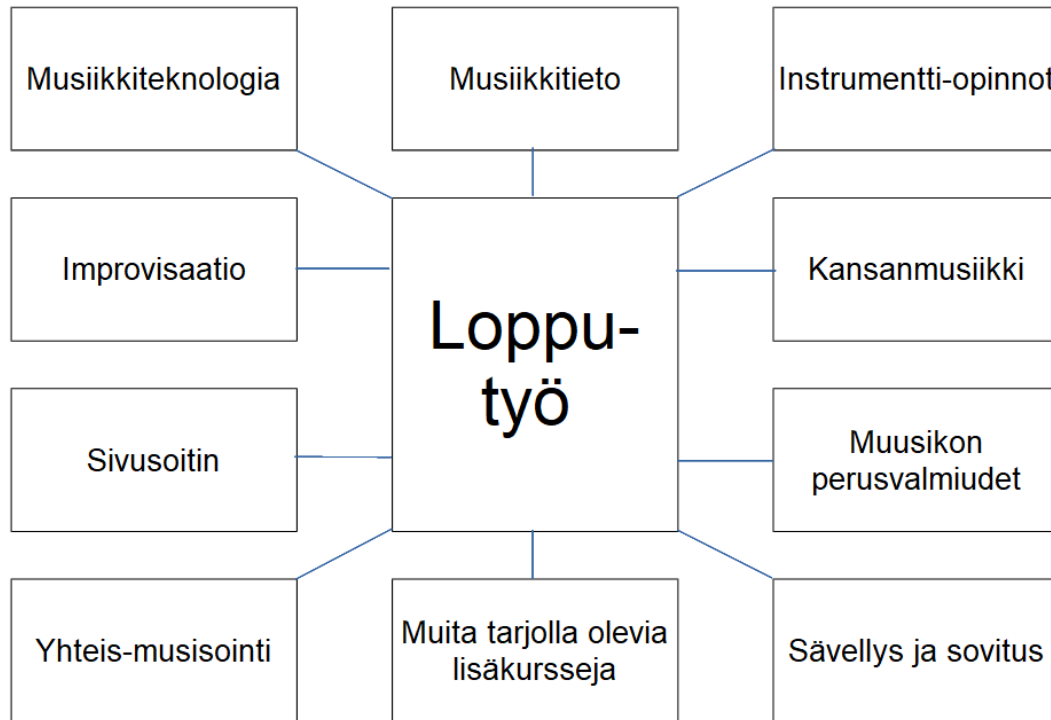
- oppii toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- oppii hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä

Syventävien opintojen laskennalliset laajuudet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta syventävien opintojen 500 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia, lukuvuodessa on korkeintaan 35 toimintaviikkoa. Opintokokonaisuus on suoritettu kun tavoitteet on saavutettu.

Rakennekuvio: Syventävät opinnot

Instrumenttiopinnot, yhteismusisointi ja muusikon perusvalmiudet sisältyvät jokaisen oppilaan opintoihin pakollisina. Valinnaisten opintojen määrä ja sisältö vaihtelevat lukuvuosittain. Opinnot tähtäävät lopputyön tekemiseen.

Syventävien opintojen sisällöt

Syventävien opintojen opintokokonaisuus: Instrumentti-opinnot

Tekninen valmius ja ohjelmiston tuntemus pääaineessa laajentuvat siten, että oppilaalle kehittyy entistä suurempi valmius itsenäiseen työskentelyyn. Oppilas saa harjoitusta suurempien musiikillisten kokonaisuuksien omaksumiseen ja esittämiseen samalla kun hänen kykynsä musiikilliseen tulkintaan syvenee.

Oppitunti syventävissä opinnoissa on 60-75 minuutin mittainen, mutta osa opinnoista on opettajan harkinnan mukaan mahdollista järjestää myös ryhmässä sen palvellessa parhaiten oppimisen tavoitteita. Säännölliset esiintymiset ovat tärkeä osa opintoja. Valinnaiskurssit ja mahdolliset sivuaineopinnot suunnitellaan tukemaan oppilaan musiikillista kehitystä.

Syventävien opintojen opintokokonaisuus: Yhteismusisointi

Yhteismusisointi täydentää yksittäistä instrumenttiopetusta.

Yhteismusisointivalmiudet kehittävät oppilaan muusikkoutta.

Oppilas kokee musiikin iloa ja opiskelumotivaatio vahvistuu.

Oppilaan musiikillinen ajattelu ja soittotekninen/laulutekninen osaaminen sekä ohjelmiston tuntemus kehittyvät.

Kaikille oppilaille pyritään antamaan mahdollisuus monipuoliseen yhteismusisointiin pääaineesta riippumatta.

Oppilas saa soittaa kamarimusiikkia muiden oppilaiden kanssa ja hän saa mahdollisuuksien mukaan solistisia tehtäviä orkesterissa.

Syventävien opintojen opintokokonaisuus: Muusikon perusvalmiudet (MuPe)

Oppilas kehittää edelleen perustasolla hankkimiaan tietoja ja valmiuksia siten, että hän kykenee itsenäiseen musiikin harrastamiseen tai pystyy aloittamaan musiikin ammattiopinnot.

Oppilas lisää musiikin ja tyyllilajien tuntemustaan sekä syventää kykyään ilmaista itseään luovasti musiikin avulla.

Oppilas oppii hahmottamaan musiikkia sekä kuuntelemalla että nuottikuvan kautta ja kykenee soveltamaan musiikin historian ja tyylien tuntemustaan esiintyessään.

Syventävien opintojen opintokokonaisuus valinnaiset opinnot: esim. sivusoitin, sävellys- ja sovitus, improvisaatio, kansanmusiikki, musiikkitieto, musiikkiteknologia, muita mahdollisia tarjolla olevia lisäkursseja

Oppilas valitsee opettajiensa avustuksella kulloinkin tarjolla olevaista valinnaisista opintokokonaisuuksista lopputyön tavoitteiden saavuttamista tukevia opintoja. Valinnaisten opintokokonaisuuksien kesto voi vaihdella viikonloppukurssista aina monivuotisiin kokonaisuuksiin saakka. Tarjolla olevat valinnaiset opintokokonaisuudet vaihtelevat vuosittain.

6.4 Aikuisten opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

7. Oppimäärän yksilöllistäminen

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)

Normaalin hakumenettelyn kautta musiikkiopinnot aloittaneeseen oppilaaseen, jonka oppimis- ja opiskeluedellytykset vaikeuttavat hänen opiskeluaan opetussuunnitelman mukaisella tavalla, sovelletaan joustavaa, yksilölliset tarpeet huomioivaa opetuksen järjestelyä. Oppilaalta edellytetään kuitenkin kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta. Huoltajien toivotaan ilmoittavan musiikkiopintoihin olennaisesti vaikuttavista tekijöistä. Tavoitteena on jatkuva, molemminpuolinen vuorovaikutus opiston ja huoltajien välillä.

Oppimäärän yksilöllistäminen dokumentoidaan kirjallisesti.

Oppilaan opettajat laativat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa.

Tavoitteet, sisällöt, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistavat, tarvittavat tukitoimet, näyttötilanteet ja arviointimenettely yksilöllistetään tarpeen mukaan. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan.

Oppilaan oppimisvaikeudet tulee ottaa arvioinnissa huomioon käyttämällä monipuolisia arviointimenetelmiä joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Oppilaan suorituksia arvioidaan hänelle HOJKSiin yksilöllisesti määriteltyihin ja asetettuihin tavoitteisiin perustuen.

Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajalle.

8. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Arviointi on jatkuvaa ja tavoitteellista. Suurin osa arvioinnista on opettajien ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta. Opettajan ohjaava, rohkaiseva ja kannustava palaute sekä monipuolinen arviointi ovat tärkeitä tukipilareita oppilaan kehittymisen ja oppimisen kannalta, mutta myös oppilaan muodostaessaan kuvaa itsestään oppijana. Oppilas saa koko ajan tietoa edistymisestään ja osaamisestaan. Musiikin opiskelussa, opiskelun aikaisessa arvioinnissa, on otettava huomioon laajan oppimäärän arvioinnin kohteet.

Osa oppiaineen arviointia on työskentelyn arviointia. Silloin on kyse siitä, kuinka vastuuntuntoisesti oppilas työskentelee, miten yhteistyö muiden kanssa sujuu, miten oppilas osaa suunnitella työskentelyään ja miten

hän arvioi oman työnsä. Varsinkin yhteismusisoinnissa oppilaita ohjataan ottamaan huomioon muut ihmiset ja noudattamaan yhteisesti sovittuja tapoja, jotka opettaja määrittelee.

Arvioinnin tulee olla yksilöllistä, eli arvioijat antavat sellaisen sanallisen arvion joka kuvaa oppilaan osaamista suhteessa opintokokonaisuuksille asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Oppilasta arvioidaan ainoastaan hänen osaamisensa ja tietojensa perusteella. Arviointi ei kohdistu hänen arvoihinsa, asenteisiinsa, persoonaansa tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiinsa kuten temperamenttiin.

Oppilaalle ja huoltajalle annetaan tietoa arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

Oppilaalle selvitetään etukäteen

- missä tilanteissa ja mitkä suoritukset arvioidaan
- mitkä taidot ja tiedot arvioinnissa ovat oleellisia

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

Arvioinnin kohteet

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi

Oppiainekohtaisen arvioinnin perusta

Opettajat/ kollegiot määrittävät tavoiteltavia ja arvioitavia tietoja ja taitoja opetussuunnitelmaa täydentäviin ainekohtaisiin taitotauluihin. Esimerkki taitotaulusta liitteessä.

Musiikkiopistossamme sovelletaan kollegioittain Suomen Musiikkioppilaitosten liiton viimeisimpiä suosituksia, huomioidaan mm. harjoiteltavan ohjelmiston taso, laajuus ja esitettävän ohjelman määrä.

Harjoiteltavan laulu/soitto-ohjelmiston määrä on vähintään kolminkertainen esitettävään ohjelmaan nähden. Soivaan taitotaso-näyttöön suositellaan sisältyvän yhteismusisointia.

Säännöllinen Prima vistan ja asteikkojen harjoittelu sisältyy instrumenttiopintoihin. Kollegiot määrittelevät instrumenttikohtaisesti kullakin taitotasolla vaadittavat asteikot ja suoritustavat.

Keskeisinä opintoja ja arviointia ohjaavina menetelminä voidaan käyttää esimerkiksi soitinkohtaisia taitotauluja, matriiseja ja portfoliokansioita.

Opinnot arvioidaan joko hyväksytyiksi -jolloin opintojen tavoitteet on saavutettu tai hylätyiksi, mikäli tavoitteita ei olla saavutettu.

Taitotason osoittaminen

Taitotason voi osoittaa joko soivalla, kirjallisella tai muulla yksilöllisesti sovittavalla näytöllä. Soiva näyttö voi olla esim. esiintyminen opiston taitokonsertissa, opiston ulkopuolisessa tilaisuudessa, pelkälle lautakunnalle tai esityksen taltioiminen, jolloin arviointi annetaan jälkikäteen.

Opintokokonaisuuden taitotason osoittaminen voidaan tehdä osissa.

Syventävien opintojen arvioinnin kriteerit

Oppilas asettaa lopputyön sisällöt ja tavoitteet yhdessä opettajiensa kanssa.
Oppilas työskentelee lopputyön aiheen parissa.
Oppilas osoittaa taitotasonsa sovitulla tavalla.
Työ arvioidaan suullisesti ja kirjallisesti.
Opinto on suoritettu hyväksytysti kun asetetut tavoitteet on saavutettu.

Taitotason saavuttamisen arvioijat

Opettajat arvioijina

Taitotasojen 1-2 arviointi: oman opettajan ja yhden kollegan sanallinen palaute.

Taitotason 3 ja syventävien opintojen arviointi: oman opettajan ja kahden kollegan sanallinen palaute.
Toinen kollegoista voi olla ulkopuolinen arvioija (sensori) ellei saman soittimen kollegaa ole oppilaitoksessa.

Taitotasojen arvioinnissa oman opettajan erityisellä vastuulla on koko oppimisprosessin arviointi.

Oppilaan itsearviointi

Oppilaan itsearviointi on jatkuvaa. Opintojen edistymistä arvioidaan yhdessä opettajan kanssa pitkällä ja lyhyellä tähtäimellä. Itsearviointi, samoin kuin opettajan jatkuva arviointi dokumentoidaan lukukausittain.

Opettaja kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin antamalla tähän opastusta ja käytännön keinoja. Itsearvioinnin avulla opettaja auttaa oppilasta tiedostamaan oppilaan omia ajattelu- ja toimintatapoja sekä lisäämään ymmärrystä siitä miten oppilas oppii parhaiten. Itsearvioinnin myötä opettaja pystyy auttamaan oppilasta ymmärtämään oppimisen tavoitteita sekä etsimään toimintatapoja joilla ne saavutetaan. Tämän edellytyksenä on oppilaan saama säännöllinen palaute työskentelystään. Oppilaita ohjataan tunnistamaan vahvuutensa ja menestymisensä opinnoissa. Arviointi on olla kannustavaa kehitettävät alueet huomioon ottaen.

Vertaisarvioinnin mahdollisuus

Oppilaille annetaan mahdollisuus harjoitella antamaan rakentavaa sekä myönteistä palautetta toisilleen. Opettaja opettaa ja ohjaa vertaisarviointia.

Oppimisen yksilöllistämisen huomioiminen arvioinnissa

Oppilaan oppimisvaikeudet tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Oppilaan suorituksia arvioidaan hänelle HOJKSiin (Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma) yksilöllisesti määriteltyihin ja asetettuihin tavoitteisiin perustuen.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi lukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Muissa musiikkioppilaitoksissa tehdyt laajan oppimäärän opinnot hyväksytään suoritetuiksi. Muualla kuin musiikkioppilaitoksissa tehdyt suoritukset hyväksytään osaamisnäytteen perusteella.

9. Oppilaaksiottamisen periaatteet

Oppilasvalinta sopeutetaan niihin resursseihin, jotka kukin yhteistyökunta vahvistaa omalta osaltaan. Nuorilla hakijoilla on yleensä etusija. Oppilaan aloitusiän tulee olla sopiva vastaten eri soitinten edellyttämiä vaatimuksia.

Valintatilaisuudet

Laajan oppimäärän laulu/soitin -oppilaspaikkaa haluaville järjestetään valintatilaisuuksia vuosittain.

Odotuslista

Hyväksytyt laajan oppimäärän hakijat, joita ei ole voitu sijoittaa kuntien tuntikiintiöihin, ovat odotuslistalla seuraavaan oppilaaksi hakeutumiseen saakka.

Soitinvalmennus

Alle 10-vuotialle valintatilaisuuteen osallistuneille, joille ei voitu osoittaa oppilaspaikkaa laajassa oppimäärässä, pyritään tarjoamaan varhaisiän musiikkikasvatuksen soitinvalmennusta pienryhmäopetuksena vähintään yhden lukuvuoden ajan.

Ryhmäopetus

Ryhmäopetuksessa, kuten mm. kuoro, rytmikka, kamarimusiikki, orkesteri, muusikon perusvalmiudet, on mahdollisuus opiskella myös muiden kuin musiikkiopiston laajaa oppimäärää opiskelevien.

Suzuki-opetus

Tietyissä soittimissa musiikkiopisto voi tarjota Suzuki-menetelmän mukaista opetusta. Suzuki-menetelmän periaatteisiin kuuluu, että lapsen musikaalisuutta ei testata. Suzuki-soitonopetuksen voi aloittaa jo kolmevuotiaana soittimesta riippuen. Oppilaat valitaan siten, että vanhemmat osallistuvat opettajien järjestämiin tutustumis- ja haastattelutilaisuuksiin lastensa kera. Oppilaiden valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota vanhempien mahdollisuuteen osallistua lapsensa harrastukseen.

Avoin osasto

Oppilaita voidaan ottaa resurssien rajoissa ilman valintatilaisuuksia iästä riippumattomalle omakustanteiselle ns. avoimelle osastolle.

Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen oppilaspaikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

6 § Oppilaaksi ottaminen, Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998)

10. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Raaseporin Kulttuuriopiston hallinto antaa ja välittää tietoa opetussuunnitelmasta ja opinnoista, antaa opintoneuvontaa sekä suullisesti että kirjallisesti ruotsiksi tai suomeksi oppilaan äidinkielestä riippuen.

Musiikkiopisto toimii yhteistyössä huoltajien kanssa, jotta he voivat tukea lapsensa tavoitteellista oppimista. Yhteistyö huoltajien kanssa edistää oppilaan oppimista: kun opettajan oppilaantuntemus lisääntyy opetuksen suunnittelu ja toteuttaminen toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla.

Instrumenttiopettaja kutsuu oppilaan ja hänen huoltajansa kevätlukukauden aikana tapaamiseen, jossa keskustellaan opinnoista ("vanhempainvartti"). Ryhmäaineiden opettaja tai opettajat pitävät vuotuisen vanhempaininfon opetuksestaan joko opetuksen yhteydessä tai muutoin.

Henkilökohtainen yhteys huoltajiin on erityisen tärkeä tilanteissa, joissa oppilas tarvitsee tukea opinnoissaan.

Musiikkiopisto pyrkii tekemään yhteistyötä mm. päiväkotien, koulujen, seurakuntien, kuntien eri tahojen ja eri taiteenaloja edustavien toimijoiden tai muiden sopivien tahojen, esim. paikkakuntakohtaisten vanhempainyhdistysten kanssa.

11. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Musiikkiopiston johtamisessa huomioidaan opettajien kanssa yhteistyössä tehtävä arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi.

Toimintaa kehitetään jatkuvasti mm. itsearviointien (esim. Virvatuli-malli) ja ulkopuolisten arviointien sekä henkilöstökyselyjen tuloksien perusteella. Opiston toimintaa kehitetään opettajista muodostettavissa vuotuisissa työryhmissä, kollegioissa ja erilaisissa kokouksissa sekä osallistumalla musiikkialan kansalliseen ja kansainväliseen toimintaan ja koulutukseen mahdollisuuksien mukaan.

12. Raaseporin Kulttuuriopiston tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Raaseporin kaupungilla on Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukainen (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) tasa-arvosuunnitelma sekä Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Suunnitelmia päivitetään lain vaatimalla tavalla koskemaan Raaseporin Kulttuuriopiston Taiteen perusopetusta ja Vapaata sivistystyötä.

13. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

-jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

-kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä

-jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

-merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnojen todistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan kehittymisestä. Arviossa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut musiikin laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet. Oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Päättötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Musiikin perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

-jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

-merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Liite: esimerkki-taitotaulu:

Musiikin hahmotusaineet eli muusikon perusvalmiudet (mupe): osiot teoria ja säveltapailu opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt (taitotaulut) sekä arvioinnin kriteerit

**MUSIIKIN HAHMOTUSAINEEET ELI MUUSIKON PERUSVALMIUDET (MuPe)
OPINTOKOKONAISSUUKSIEN TAVOITTEET, SISÄLLÖT (TAITOTAULUT) SEKÄ ARVIONNIN KRITERIT
- OSIOT TEORIA JA SÄVELTAPAILU**

Yleistä:

Seuraava ei koske niitä oppilaita joka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2018 ja jatkavat opiskeluaan aiempaa opetussuunnitelmaa noudattaen enintään 31.7.2021 saakka.

Aineryhmän opinnot ovat omalta osaltaan antamassa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja musiikkiopintojen jatkamiseen muille koulutusasteille.

PERUSOPINTOJEN TAVOITTEET

Opiskeltavien tasojen yksityiskohtaisemmat tavoitteet, katso myös perusopintojen kohta "sisällöt".

Oppilaan on tarkoitus pitkäjänteisesti harjoitella ja kehittää musiikille keskeisiä taitoja.

Aineryhmän puitteissa oppilaan on tarkoitus kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoja, harjaannuttaa sävelkorvaa ja rytmien hahmottamista, tutustua musiikin peruskäsitteisiin ja erilaisiin merkitsemistapoihin, oppia tunnistamaan musiikin ominaispiirteitä ja oppia hahmottamaan musiikin rakenteita sekä kuunnellen että nuottikuvaa lukemalla. Oppilaan kasvua aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi tuetaan ja hänen musiikin historian ja tyylien tuntemustaan kartutetaan. Laulaminen on tärkeä nuotinluvun ja korvakuulon kehittämisessä. Oppilasta rohkaistaan oman äänen käyttämiseen. Instrumenttien (esim. oppilaiden omien, kosketinsoittimien, soivien putkien (Boom Whackers), rytm- ja laattasoittimien) käyttö tehostaa oppimista ja lisää käytännölläheisyyttä.

Oppilasta kannustetaan, niin pitkälti kun oppimisympäristö, m.m. tilat ja työvälineet tämän mahdollistavat, harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja jotta hän voisi tuottaa omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja.

Mahdollisuuksien mukaan pyritään järjestämään erilaisia esiintymistilanteita joissa oppilas voi esitellä tuotoksiaan yksin tai yhdessä muitten oppilaitten kanssa.

Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat tärkeitä kehityksen kannalta. Oppilas pyrkii, opettajan johdolla, tiedostamaan oman tapansa oppia jotta voi edelleen kehittää oppimistaan.

Toimintamuodot:

Teoriaa ja säveltapailua ei perusopinnoissa opiskella erillisinä aineina. Musiikin historiaa ja tyylien tuntemusta käsitellään, paitsi erillisenä ainekokonaisuutena, myös alustavasti edellämainittujen ohella.

Opettaja valitsee opetusmetodin ja -materiaalin joka sopii hänelle parhaiten.

Tapa jolla oppilaan etenemistä seurataan ja kirjataan voi myös olla erilaista eri opettajilla. Seuraavassa esimerkkejä tavasta kirjata oppilaan edistymistä: taitotaulu-listat, portfolio, työkansiot, oppimispäiväkirjat ja perinteiset kynä-paperi -kokeet.

MuPe -opettaja tekee yhteistyötä instrumentti-/laluopettajan sekä yhteissoittoa opettavien kollegoitten kanssa eri muodossa siten kun opettajista oppilaan oppimisen kannalta tuntuu luontevalta.

Toisessa oppilaitoksessa, kesäkursseilla tai muutoin musiikin hahmotustaitoja opiskelleelle oppilaalle järjestetään tasokoe jotta oppilas voidaan sijoittaa hänelle parhaiten sopivaan tasoryhmään.

PERUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISSUUS

OPINTOKOKONAISSUUDEN SISÄLTÖ (TAITOTAULU) ELI OPISKELTAVAT ASIAT, TEORIA JA SÄVELTAPAILU

- kuvaus vähimmäisvaatimuksista

MUUSIKON PERUSTAJDOT (MuPe) taso 1 (1a + 1b)

TEORIA:

- nuottiviivasto ylä- ja ala-apuviivoinen, g- ja f-avain (diskantti- ja bassoavaimet)
- koko- ja puolisävelaskeleet

- nuottien nimet ja oktaavialat $c-c^3$, kaikkien ylennettyjen ja alennettujen nuottien nimet, etumerkintä, tilapäiset etumerkit, palautusmerkki
- nuottien ja taukojen aika-arvot; kokonuotti $-1/16$ (ei kuudestoistaosataukoa), pisteellinen puoli- ja neljäsosanuotti, tahtilajit $2/4$, $3/4$ sekä $4/4 = C$, kohotahti
- melodiset ja harmoniset intervallit priimi-oktaavi ilman laatuja
- asteikot, etumerkit, sävellajit, kvinttiympyrä 2# ja 2b asti, ainoastaan luonnollinen molli
- peruskolmisoinnut edellä mainittuihin sävellajeihin
- transponointia edellä mainituissa sävellajeissa
- tavallisimmat tempoon ja dynamiikkaan liittyvät musiikkisanat ja merkit

SÄVELTAPAILU:

- lauluharjoituksia sävellajeissa 2# ja 2b asti, mollista käytössä vain luonnollinen. Melodioissa esiintyvät hyppyt ovat maltillisia ja perustuvat pitkälti kolmisoinnun sävelten välisiin hyppyihin. Rytmit joita käytetään melodioissa ovat helppoja.
- rytmin lukua teoriaosuudessa mainittujen aika-arvojen ja tahtilajien puitteissa. Rytmijä luettaessa on tärkeää että tuntuma sykkeestä on mukana.
- sointukuuntelua, harmonisten duuri- ja mollikolmisointujen erottaminen toisistaan eli tunnistaminen
- prima vista laulua ja rytminlukua harjoitellaan
- harjoitellaan kuullun melodian- ja rytmin kirjoittamista. Vaikeustaso vastaava kuin laulu- ja rytminlukuharjoituksissa.

MUUSIKON PERUSTAIKOT (MuPe) taso 2 (2a + 2b)

Tasolla 1 opitun osaamista laajennetaan seuraavasti:

TEORIA:

- nuottien nimet ja oktaavialat myös $C-H$, $d^3 - c^4$
- nuottien ja taukojen aika-arvot; $1/16$ -tauko, pisteellinen kahdeksasosanuotti ja -tauko. Opituista monipuolisemmat rytmihdistelmät tahtilajeissa $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$, $3/8$ ja $6/8$.
- asteikot, etumerkit, sävellajit, kvinttiympyrä myös 3-4# ja 3-4b. Luonnollinen, harmoninen ja melodinen molli sävellajeissa 1-4 # sekä 1-4b.
- peruskolmisoinnut myös uusissa sävellajeissa. Periaate miten vähennetyt soinnut muodostetaan mollikolmisoinnuista. Reaalisointumerkit.
- puhtaat ja suuret intervallit melodisina ja harmonisina välillä priimi-oktaavi, pienet intervallit suurista
- tranponointia käsiteltävissä sävellajeissa
- musiikkisanaston osaamista laajennetaan edelliseen tasoon verrattuna käytännönläheisyyttä painottaen

SÄVELTAPAILU:

- lauluharjoituksia sävellajeissa 4# ja 4b asti, myös luonnollisessa, harmonisessa ja melodisessa mollissa. Melodiassa esiintyvät hyppyt voivat olla myös muita kuin kolmisoinnun sävelten välisiä hyppyjä. Melodian rytmit monipuolistuvat (vrt. rytminluku).
- rytminlukuharjoituksia teoriaosiossa mainitun puitteissa. Sykkeen pysyminen tärkeää. Uudet rytmikuviot: $1/8 + 2/16$, $2/16 + 1/8$, pisteellinen $1/8 + 1/16$, $1/16 +$ pisteellinen $1/8$, $1/16 + 1/8 + 1/16$. Joku nuoteista voidaan korvata tauolla.
- prima vista laulua harjoitellaan myös uusien sävellajien piirissä
- kuullun melodian- ja rytmin kirjoittamista harjoitellaan, vaikeustaso vastaava kuin laulu- ja rytminlukuharjoituksissa
- intervallikuuntelu; duuriasteikkoisten intervallien priimi-oktaavi erottaminen toisistaan
- harjoitellaan harmonisten duuri-, molli- ja vähennettyjen kolmisointujen tunnistamista kuunnellen

MUUSIKON PERUSTAIKOT (MuPe) taso 3

Tasoilla 1-2 opiskeltavat asiat tulisi hallita. Aikaisempaa osaamista laajennetaan seuraavasti:

TEORIA:

- nuottien nimet ja oktaavialat myös A_2-H_1 , d^3-c^5 , tutustuminen c-avaimiin, kaikkien kaksoisylennettyjen ja kaksoisalennettujen nuottien nimet

- nuottien ja taukojen aika-arvot; myös 1/32, pisteellinen kuudestoistaosanuotti ja -tauko. Triolit kahdeksanosanuoteista. Tasoilla 1-3 opiskeltavista nuoteista ja tauoista erilaiset rytmiyhdistelmät tahtilajeissa 2/4, 3/4, 4/4 = C, 3/8 ja 6/8.
- asteikot, etumerkit, sävellajit, kvinttiympyrä myös 5#-7# ja 5b-7b asti. Luonnollinen, harmoninen, melodinen molli myös uusissa sävellajeissa. Itämainen molli kaikissa mollisävellajeissa.
- duuri-, molli- ja vähennetyt kolmisoinnut laatuineen ja käännoksineen kaikissa sävellajeissa, ylinousevat kolmisoinnut, reaalisointumerkit edellisistä. Sointuasteet; kolmisointujen perusmuoto, terssi- sekä kvinttikäännökset duuri- ja harmonisen molliasteikon kaikilla asteilla, dominanttiseptimisointu, sointuasteanalyysiä yhdellä viivastolla.
- melodiset ja harmoniset intervallit priimi-desimi laatuineen, ylinousevat intervallit puhtaista ja suurista, pienet intervallit suurista ja vähennetyt puhtaista ja pienistä.
- tranponointia käsiteltävissä sävellajeissa
- musiikkisanaston osaamista laajennetaan edelleen

SÄVELTAPAILU:

- lauluharjoituksia sävellajeissa 7# ja 7b asti, myös luonnollisessa, harmonisessa ja melodisessa mollissa. Melodioitten rytmit monipuolistuvat yhä (vrt. rytmiluku).
- rytmilukuharjoituksia teoriaosiossa mainitun puitteissa. Sykkeen pysyminen on tärkeää.
- prima vista laulua harjoitellaan kaikissa sävellajeissa.
- kuullun melodian ja rytmin kirjoittamista harjoitellaan, vaikeustaso vastaava kuin laulu- ja rytmilukuharjoituksissa
- intervallikuuntelu; duuriasteikkoisten intervallien priimi-oktaavi lisäksi pienten sekuntien, terssien, sekstien sekä septimien ja ylinousevan kvartin erottaminen toisistaan.
- sointukuuntelu; myös harmonisten ylinousevien kolmisointujen sekä dominanttiseptimisointujen tunnistaminen
- tutustuminen kadensseihin kuunnellen

ARVIOINTI PERUSOPINNOISSA

Oppimistavoite on saavutettu kun oppilas osoittaa riittävää osaamista kaikista kyseisen tason kohdalla mainituista osa-alueista. Tämä tarkoittaa sitä, että oppilas esim. koe- tai portfoliotehtävässä osoittaa että hän pystyy ratkomaan vähintään puolet oikein tehtävästä jossa taitoa mitataan. Tehtävän ollessa monitahoinen, kuten sävellys- tai sovitustehtävä, on erittäin tärkeää että opettaja etukäteen tarkentaa oppilaalle mitä hänen ainakin odotetaan osaavan, eli minkälaista ja minkä tasoista osaamista vaaditaan. Suoritus merkitään hyväksytyksi, täydennettäväksi tai hylätyksi.

SYVENTÄVIEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUS

Yleistä

Päättösuoritus voi koostua monenlaisesta oppilaan työstä ja musiikillisesta toiminnasta hänen kiinnostuksensa mukaisesti. Oppilas ja hänen opettajansa suunnittelevat myös MuPe -opinnot yhdessä sen perusteella miten oppilas asettaa lopputyönsä tavoitteet. Tässä selostetut säveltapailun ja teorian oppisisällöt voidaan suorittaa kevennettyinä ja toisiinsa yhdistettyinä mikäli oppilaalla ei ole ammattiin tähtäävät opinnot mielessä. Oppilaan tulee syventävällä tasolla teoriassa ja säveltapailussa osoittaa laaja-alaista osaamista joka perustuu perustasolla opittuun.

SYVENTÄVIEN OPINTOJEN TAVOITTEET

Opintokokonaisuuksien yksityiskohtaisemmat tavoitteet, katso kohta syventävien opintojen sisällöt myös perusopintojen kohdasta "sisällöt".

Koska syventävissä opinnoissa harjoitellaan edelleen ja syvennetään perusopinnoissa hankittuja taitoja, niin perusopintojen tavoitteet ovat osana myös syventävien opintojen tavoitteita.

Syventävien opintojen myötä lisänä tulevat seuraavat tavoitteet:

- harjoittelun yhä suurempi omatoimisuus
- soivan ja nuotintetun musiikin monipuolinen tarkastelu eri näkökulmista
- musiikin rakenteiden ja lainalaisuuksien hahmottaminen
- oppilaan on opittava hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian ja tyylien tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä

- oppilaan luovan ajattelun ja kulttuurisen ymmärryksen monipuolinen kehittäminen
Yksinkertaistettuna: tavoitteena on siis että oppilas opiskelee taitotauluissa esitetyt osa-alueet ja antaa näytteen osaamisestaan. Oppilas ja MuPe -opettaja sopivat yhdessä tavasta miten osaaminen osoitetaan sekä laaja-alaisesti että monipuolisesti. Oppilaan tulee osoittaa että hän pystyy ratkomaan vähintään puolet oikein tehtävistä joissa osa-alueitten osaamista mitataan. Vasta kun kaikilta osa-alueilta on saatu edellä mainittu tulos, oppimistavoite on saavutettu.

OPINTOKOKONAISUUDEN SISÄLTÖ (TAITOTAULU) ELI OPISKELTAVAT ASIAT – TEORIA JA SÄVELTAPAILU (SOLFEGE)

TEORIA

Oppilaan tulee osata tunnistaa/analysoida ja muodostaa teoriaan liittyviä asioita ja ilmiöitä erilaisissa musiikillisissa yhteyksissä. Hallittavat osa-alueet ovat:

1) RYTMİ:

- nuottien ja taukojen aika-arvot, brevis - 1/64
- yhdistetyt aika-arvot; pisteelliset, kaksoispisteelliset, sidontakaarella yhdistetyt
- poikkeusjakoiset rytmit duoli - desimoli
- tahtilajit: perus-, yhdistetyt-, vaihtuvat ja asymmetrisesti yhdistetyt tahtilajit
- koko- ja vajaatahdit
- säveltoistojen lyhenteet

2) SÄVELNIMET:

- kanta-/juurisävelet (huom. germaanisten nimien (käytössämme olevien) ohessa myös anglosaksiset ja romaaniset nimet)
- kromaattiset merkit ja niiden käyttö; ylennys-, alennus-, kaksoisylennys-, kaksoisalennus- ja palautusmerkit, tilapäiset etumerkit, enharmoniset sävelet
- sävelnimet seuraavilla nuottivaimilla;
a) g-avain (diskanttiavain)
b) f-avain: basso-, baritoni- ja kontrabassoavaimet
c) c-avain: sopraano-, mezzosopraano-, alto-, tenori- ja baritoniavaimet
- oktaavialet: subkontraoktaavi - viisiviivainen oktaavi, oktaavinsiirtomerkit 8va, 8vb ja 15ma

3) AKUSTIIKKA:

- perusteet koskien seuraavia sävelten ominaisuuksia: frekvenssi, amplitudi, kesto, sointiväri (osaäänokset)

4) MUSIIKIN PIENMUODOT:

- pienmuotoanalyysi kirjallisena mutta myös kuuntelutehtävän muodossa (ainakin rakennetyyppi selvitettävä kuunnellen)
- säe, säeryhmät
- rakennetyypit parillinen (esim. AB), kahdenpuoleinen (esim. ABA) ja jonomainen (esim. A A¹ A² A³...)
- varsinaisista sävellysmuodoista sonaattimuoto, rondomuoto ja fuuga

5) SÄVELLAJIT JA ASTEIKOT

- kaikki duuriasteikot sekä luonnolliset, harmoniset, melodiset ja itämaiset molliasteikot. Kiinteät etumerkit hallittava diskantti-, basso-, alto- ja tenoriavaimilla. Asteikot hallittava myös pelkkiä tilapäisiä etumerkkejä käyttäen. Kvinttiympyrä kokonaan (7#, 7b).
- kokosävel-, pentatoninen, blues- ja kromaattinen asteikko
- kirkkosävellajit eli moodit (autenttiset moodit)
- käsitteet rinnakkaissävellaji, muunnossävellaji, asteikon tonaaliset ja modaaliset asteet, toonika, supertoonika (teräsävel), mediantti, subdominantti, dominantti, submediantti ja johtosävel.

6) INTERVALLIT:

- priimi - kvintdesimi (decima quinta)
- edellä mainittuihin intervallien laadut: kaksinkertaisesti vähennetty, vähennetty, pieni, puhdas, suuri, ylinouseva, kaksinkertaisesti ylinouseva
- tasasointiset intervallit eli konsonanssit ja riitasointiset intervallit eli dissonanssit
- käännösintervallit

7) KOLMI-, NELI- JA VIISISOINNUT:

- seuraavat kolmisoinnut: duuri, molli, ylinouseva ja vähennetty
- kolmi- ja nelisointujen asteitten laadut duuriasteikossa ja harmonisessa molliasteikossa (asteikon kaikilla sävelillä)
- Suomessa yleisimmin käytössä olevat reaalisointumerkinnot eli sointujen kirjainmerkinnät ("kitarasoitumerkinnot") sekä perusmuotoisille että käännettyille kolmi- ja nelisoinnuille
- sointuastemerkinnot; kolmi- ja nelisointujen perus- ja käänösmuodot
- sointutehot (funktiot)
- vajaa- ja murtosoinnut
- lisäsektisointu
- sointujen asema eli positio
- dominanttinoonisoinnut duurissa ja mollissa

8) SOINTUYHDISTELMÄT:

- kadenssit; autenttinen, plagaali, puoli-, koko-, täys-, täydellinen ja harhalopuke

9) HAJASÄVELET:

- loma-, sivu-, vaihto- ja ennakkosävelet, pidätys, appogiatura sekä urkupiste

10) MODULAATIOT:

- diatoninen, kromaattinen, enharmoninen

11) MUUNNESOINNUT:

- välidominantit ja välidominanttiketjut
- napolilainen sektisointu
- ylinousevat sektisoinnut; italialainen, ranskalainen, englantilainen ja saksalainen

12) MUSIIKKISANASTOA JA NOTAATIOMERKKEJÄ laajasti

SÄVELTAPAILU (SOLFEGE)

Perusopinnoissa saavutettuja taitoja laajennetaan ja vahvistetaan. Hallittavat osa-alueet ovat:

1) MELODIA:

- laulut on laulettava kirjoitetussa sävellajissa, oktaavinsirrot ylöspäin/alaspäin sallittuja jos ääniala ei riitä
- sävellaji ja sen peruskolmisointu etsitään ääniraudasta. Pitää olla oma äänirauta, $a^1 = 440$ tai 442 .
- duuri- ja molliasteikkojen (molleista luonnollinen, harmoninen ja melodinen) lisäksi moodit (kirkkosävellajit) käytössä
- tehtävistä löytyy ainakin eri kolmisointujen ja dominanttiseptimisoinnun perusmuotoja ja käännöksiä
- kromatiikkaan liittyen melodioista löytyy m.m. kromaattisia hajasäveliä, välidominantteja ja napolilaisia sektisointuja
- melodiat voivat vaihtaa sävellajia eli moduloida
- melodian kirjoitustehtävässä annetaan sävellaji. Kaksiäänisessä melodiadiaktaatissa ylä- ja aläänet voidaan soittaa muutaman kerran erikseen.
- 2 - 4 -äänisiä melodioita tulisi voida harjoitella laulaen. Kuorolaulu olisi suotavaa. Jos mahdollista, oppilas voisi laulaa yhtä ääntä ja soittaa muut äänet samaan aikaan vaikkapa pianolla jotta hän saisi harjoitusta moniäänisyyteen.

2) RYTMİ:

- Rytmejä luettaessa sykkeen säilyminen on olennaista.

3) INTERVALLIT:

- seuraavat intervallit ovat käytössä kuuntelutehtävässä: suuret ja pienet sekunnit, terssit, sekstit ja septimit, puhtaat priimit, kvartit, kvintit ja oktaavit, ylinouseva kvartti.
- intervallit soitetaan pianolla sekä melodisena että harmonisena

4) SOINNUT:

- seuraavat soinnut ja niitten käännökset pitää tehtävässä erottaa toisistaan: duuri-, molli- ja vähennettyjen sointujen perusmuodot, terssi- sekä kvinttikäännökset, ylinouseva kolmisointu, dominanttiseptimisointu perusmuotoisena ja terssi-, kvintti- sekä septimikäännöksineen, läpivähennetty nelisointu

5) KADENSSEIT:

- kadensseja kuunnellaan ja niiden sointuasteet käännöksineen analysoidaan
- sointukulkuja (kadensseja) kuunnellaan sekä duuri- että mollisävellajeissa
- kadenssin bassokulku kirjoitetaan viivastolle basso-avaimelle. Nuottien alle merkitään kyseessä olevat sointuasteet ja käännökset.
- olisi suotavaa että oppilas voisi soittaa sointukulkuja ja harjoitella vapaan säestyksen alkeita pianolla tai muulla sointusoittimella

6) ELMU (elävän musiikin kuuntelu):

- ELMU- tehtävässä kuunnellaan helpohkoa melodiaa soinnutettuna. Sävellaji kerrotaan. Tehtävänä on löytää tahtilaji, tahtien lukumäärä, kirjoittaa bassoavaimelle basson sävelet oikeassa rytmisessä tahteihin ja nuottien alle merkitä säestyksen sointuasteet, soinnut ja käännökset (vrt. kadenssit).

7) PRIMA VISTA:

- laulu- ja rytmitehtäviä saa harjoitella hetken. Laulu on laulettava kirjoitetussa sävellajissa, joka on löydettävä ääniraudasta. Rytmien saa lukea vapaavalintaisella tyylillä, sykkeen pysyminen on olennaista.

ARVIONTIKRITTEERIT

(-oppilaan edistyminen ja hänen saavuttamansa osaaminen, eli tietojen ja taitojen taso, suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin)

- Oppilas saavuttaa oppimistavoitteet täysin ja osoittaa opintokokonaisuuden sisällön täydellistä tuntemusta. Harjoittelu on sujunut moitteetta. Oppilas on sisäistänyt opetetut asiat ja osoittaa osaamisensa soveltamalla tietojaan ja taitojaan monipuolisesti. Työskentely on itsenäistä ja oppilas suoriutuu tehtävistään sujuvasti ja vaivattomasti.
- Oppilas saavuttaa oppimistavoitteet lähes täysin ja osoittaa opintokokonaisuuden sisällön melko täydellistä tuntemusta. Harjoittelu on asiallista. Oppilas on sisäistänyt lähes kaikki opetetut asiat ja osoittaa osaamisensa soveltamalla tietojaan ja taitojaan monipuolisesti mutta osaamisessa on pieniä puutteita. Työskentely on kuitenkin itsenäistä, sujuvaa ja melko vaivatonta.
- Oppilas saavuttaa oppimistavoitteet hyvin. Hän on harjoitellut ja hallitsee suuren osan opintokokonaisuuden puitteissa opetetuista asioista ja pystyy melko pitkälti soveltamaan tietojaan ja taitojaan. Opetetun ydin on hahmottunut oppilaalle. Työskentely on melko itsenäistä ja melko sujuvaa.
- Oppilas saavuttaa oppimistavoitteet. Harjoittelun määrässä ja/tai laadussa on parantamisen varaa. Oppilas osoittaa periaatteessa osaavansa aika paljon opintokokonaisuuden sisällöstä mutta on epävarma osaamisestaan. Työskentelyyn tarvitaan hieman johtolankoja opettajalta. Opetetun kokonaisuus ei oikein ole hahmottunut oppilaalle.
- Oppilas saavuttaa oppimistavoitteet rimaa hipoen. Harjoittelu on ollut vähäistä tai vaihtoehtoisesti se on ollut laadultaan heikkoa tai vääränlaista. Oppilaan opintokokonaisuuden sisällön hallinta on hyvin epävarmaa eikä oppilas suoriudu annetuista tehtävistä kuin auttaen opettajan ohjaavien kysymysten avulla. Heikkojen tietojen ja taitojen soveltaminen on vaivalloista ja lopputulos on pirstaleista.
- Oppilas ei saavuta oppimistavoitteita. Harjoittelu on ollut hyvin puutteellista tai on ollut aivan vääränlaista, joten riittävää oppimista ei ole tapahtunut. Osaamista on täydennettävä jotta oppimistavoitteet saavutettaisiin.